

Girona registra sis pics d'ozó en l'estiu amb més contaminació des del 2019

Cinc dels episodis es van detectar al Montseny i un a Begur

Els episodis gironins es van produir en quatre dies diferents. L'estació del Montseny, inclosa dins la zona de qualitat de l'aire de les comarques de Girona, va concentrar cinc superacions del llimitar repartides entre el 22 i el 26 de juny i el 8 de juliol. El valor més elevat es va assolir el 22 de juny, quan la concentració horària va arribar als 197 micrograms per metre cúbic. A Begur, el pic es va detectar el 14 d'agost, entre les cinc i les sis de la tarda, amb una concentració de 187 micrograms per metre cúbic. El valor va superar el llimitar d'informació a la població, fixat en 180 micrograms, a partir del qual una exposició breu pot comportar riscos per a la salut dels col·lectius més vulnerables. Per sobre dels 240 micrograms s'assoleix el llimitar d'alerta, que indica un risc potencial per al conjunt de la població. Cap de les estacions de la zona de qualitat de l'aire de les comarques de Girona va arribar a aquest segon nivell. Les altres tres estacions situades a la demarcació de Girona que apareixen en aquest seguiment, Agullana, Santa Pau i Pardines, no van registrar cap superació d'aquests llimitars durant aquest període. La situació contrasta amb la de l'estiu de l'any passat, quan cap d'aquestes quatre estacions de les comarques gironines va superar el llimitar d'informació. Al Montseny, en canvi, ja s'havien detectat tres superacions horàries durant la campanya del 2025, una quantitat inferior a les cinc d'enguany. Tot i aquest increment, les dades mostren que els episodis més intensos de contaminació per ozó s'han concentrat principalment en altres punts de Catalunya, especialment a la plana de Vic i a l'entorn de Barcelona. El balanç general de Catalunya mostra un estiu especialment desfavorable per a la qualitat de l'aire pel que fa a aquest contaminant. Entre el 15 de maig i el 15 de setembre, els serveis de vigilància atmosfèrica van comptabilitzar 113 superacions horàries del llimitar d'informació i dues del llimitar d'alerta, repartides en 29 dels 124 dies de campanya. Les xifres superen les 81 superacions que es van registrar el 2025 i igualen el nombre d'hores amb superació recollit el 2019, any que fins ara encapçalava la sèrie recent. Una de les particularitats d'enguany ha estat la distribució territorial dels episodis. De les 51 estacions de mesurament repartides per Catalunya, 21 van detectar almenys una superació, de manera que el fenomen va afectar aproximadament quatre de cada deu punts de control. També es van registrar valors superiors als llimitars en deu de les catorze zones de qualitat de l'aire en què es divideix el territori. Això significa que els episodis no van quedar restringits a un únic àmbit geogràfic, encara que la seva intensitat i freqüència van presentar diferències importants. La plana de Vic va ser l'àrea més afectada, amb 51 superacions, seguida de l'àrea de Barcelona, amb 19. El Penedès-Garraf i el Camp de Tarragona en van acumular deu cadascun. El repartiment reflecteix la influència que tenen tant les condicions meteorològiques com el transport de contaminants entre territoris, un factor especialment rellevant per entendre per què es poden registrar concentracions elevades d'ozó en indrets allunyats de les principals fonts d'emissió. El juliol va concentrar bona part del deteriorament de la qualitat de l'aire. Durant aquest mes es van comptabilitzar 65 superacions, més de la meitat del total de l'estiu, coincidint amb unes condicions de calor persistent i una situació atmosfèrica favorable a l'acumulació de contaminants. L'episodi més destacat es va produir entre el 6 i el 10 de juliol, un interval de només cinc dies en què es van registrar 42 superacions a Catalunya. La combinació de temperatures elevades, radiació solar intensa i poca renovació de l'aire va afavorir les reaccions químiques que donen lloc a la formació de l'ozó. El moment més crític es va viure el 9 de juliol a Badalona, on es va arribar a una concentració horària de 269 micrograms per metre cúbic, la més elevada de l'estiu. En aquella mateixa estació es van produir les dues úniques superacions del llimitar d'alerta registrades durant el període de vigilància. Aquest nivell implica una situació de més risc sanitari que el llimitar d'informació i exigeix una comunicació específica a la població perquè pugui adoptar mesures preventives. La relació entre la calor i l'ozó, però, no és automàtica. Les temperatures elevades afavoreixen la seva formació, però no són l'únic factor determinant. La radiació solar, la presència d'altres contaminants, la circulació del vent, l'estabilitat

atmosfèrica i l'arribada de tempestes poden modificar considerablement les concentracions. Aquesta combinació ajuda a explicar que, tot i la calor excepcional, l'agost presentés molts menys episodis que el juliol. Precisament, el registre de Begur constitueix un exemple d'aquesta diferència entre temperatura i contaminació. Malgrat que l'agost va ser un mes extraordinàriament càlid a Catalunya, l'estació del Baix Empordà va concentrar l'única superació del líndar d'informació de tot el país durant aquelles setmanes. Les tempestes recurrents i els canvis en la circulació atmosfèrica van afavorir la renovació de l'aire i van dificultar que les concentracions d'ozó es mantinguessin elevades durant períodes prolongats. A diferència d'altres contaminants atmosfèrics, l'ozó troposfèric no s'emet directament des dels tubs d'escapament dels vehicles o de les xemeneies industrials. Es tracta d'un contaminant secundari que es forma a les capes baixes de l'atmosfera quan la radiació solar provoca reaccions químiques entre els òxids de nitrogen i els compostos orgànics volàtils. Aquestes substàncies procedeixen de diverses activitats humanes, especialment del transport, la indústria i l'ús de determinats productes químics, però també poden tenir fonts naturals. Aquesta característica fa que la distribució de l'ozó sigui complexa. Les concentracions més elevades no sempre coincideixen amb els indrets que generen més emissions. Els contaminants precursors poden ser transportats pel vent i reaccionar a diversos quilòmetres de distància, de manera que zones rurals, forestals o de muntanya poden registrar nivells superiors als d'alguns nuclis urbans. És una de les particularitats que explica la presència recurrent d'aquest contaminant en estacions com la del Montseny. A més, la contaminació per ozó pot variar substancialment al llarg d'un mateix dia. Els valors tendeixen a augmentar durant les hores de més insolació, un cop les reaccions fotoquímiques han tingut temps de desenvolupar-se. Per això, els episodis de concentracions elevades es detecten sovint entre el migdia i les últimes hores de la tarda, una franja que també coincideix amb moltes activitats esportives, laborals i de lleure a l'aire lliure. L'ozó que es forma prop de la superfície terrestre no s'ha de confondre amb el que es troba a les capes altes de l'atmosfera. Mentre que l'ozó estratosfèric protegeix la vida de bona part de la radiació ultraviolada del Sol, el troposfèric és un contaminant perjudicial per a la salut humana i la vegetació quan arriba a concentracions elevades.

Font del document: <https://www.diaridegirona.cat/comarques/2026/10/11/girona-registra-sis-pics-d-135187075.html>